

în pregătirea Congresului educației politice și culturii socialiste, fiind gândită ca o modalitate de prezentare în fața oamenilor de teatru a unora din cele mai recente creații ale dramaturgiei noastre. Uneori liliacul înfloarește spre toamnă este o piesă de actualitate, o piesă-dezbateri despre relațiile între generații, o analiză serioasă și nuanțată a momentului, nu

lipsit de frământări, de indoieli, în care activitatea prodigioasă, însemnată de importanță realizări, a celor ce au înfrunțat revoluția trebuie să fie preluată de tineretul pe care ei l-au crescut, de oamenii tehnicii, ai științei.

Lectura — expresivă, în măsură a contura o imagine justă a textului — a fost utilă sub raportul cunoaște-

rii unui nou text, dar, nefiind urmată de o analiză, de comentarii pe marginea piesei — așa cum ne așteptam, cum era firesc într-un cencelu — interesul de care putea să se bucure această promițătoare inițiativă ni se pare mult diminuat.

Cristina Constantiniu

CARTEA DE TEATRU

V. MÎNDRA

„Victor Ion Popa“

Istoria teatrului și cea a literaturii s-au îmbogățit cu un nou studiu* asupra uneia dintre cele mai importante figuri culturale ale pleiadei interbelice. E vorba de Victor Ion Popa. Studiul, lucrat cu înțelegere și cu un subtil spirit al nuanței, aparține criticului și profesorului universitar Vicu Mindra.

Cine cunoaște activitatea laborioasă și foarte variată a lui Victor Ion Popa, înțelege ce dificultăți se pun cercetătorului în a urmări o prezentare unitară a epocii și a artistului. Era o epocă contradictorie — tulburată și turbulentă; ideologii și clase sociale adverse, formule estetice conservatoare, revoluționare sau numai superficial înnoitoare se ciocneau între ele, fiecare tinzând la supremație. Din aceste motive, apare mult îngreunat discernământul spiritelor dornice să construiască, în adevăratul înțeles al cuvîntului, să lege vechiul de nou, să implice tradiția în istorie, să ducă, adică, mai departe și să îmbogățească valorile perene ale istoriei culturii noastre.

Un astfel de spirit a fost Victor Ion Popa; și e meritul lui Vicu Mindra de a-l prezenta ca atare, înfățișând și comentind analitic faptele de viață și de creație ale omului și artistului. Sfirșind prin a-l defini ca „un pasional stăpînit, care-și domina solicitările suflate multiple, amplificînd pe rînd, prin devoțiune maximă, una dintre căile către care se simțea puternic atras“ (p. 29), Vicu Mindra dovedește că numai o astfel de fire putea să-și exprime, în muncă răbdătoare, multiplele sale aptitudini de: dramaturg, regizor, teoretician și cronicar de teatru, profesor de artă dramatică, publicist, romancier, poet, desenator, caricaturist, sociolog, proiectant de lucrări edilitare etc. Că numai o astfel de fire putea concilia în opera sa

ruralismul romantic semănătorist îmblînzit cu expresia denunțătoare, pînă la strigăt, a expresionismului, formulă care dă serierilor sale acea tonalitate specifică, duios tragică sau comic sentimentală. Din această perspectivă analizează Vicu Mindra pe dramaturg și pe prozator. În ce privește dramaturgul, cercetătorul se oprește cu precădere asupra mișcării conflictelor și asupra tehnicii dramaturgice de organizare a intrigii și a replicilor, depistînd noutatea structurilor dramatice, a modalităților de expresie, de influență ibseniană, dar urmărind, totodată, capacitatea acestor structuri de a scoate în evidență suflul simplu, nepervers al eroului popular.

Autorul procedează la judecări de valoare, aducînd lumini noi asupra operelor dramatice și în proză ale lui Victor Ion Popa, subliniind și dezvoltînd în spirit marxist intuiții critice mai vechi, fără să ocolească neajunsurile și scăderile, în mare parte de ordin estetic, ale operei, convins că deasupra unor eșecuri inerente stau energia constructivă a autorului, „resuscitarea inovatoare a disponibilităților specificului național“, „funcția socială a discursului artistic“ (pag. 6), care-l relevă pe scriitor ca pe una din personalitățile distincte ale vieții noastre culturale.

Un ultim capitol al cărții este afectat teoreticianului de teatru, unde se scoate în evidență modernitatea concepției teatrale a partizanului teatrului integral și a autorului complet de spectacole care a fost Victor Ion Popa. Sînt analizate cu finețe principiile teoreticianului în ce privește relațiile dintre text și spectacol, dintre teatru și viață; concepția sa vis-à-vis de școlile și stilurile epocii în ce privește spectacologia, problemele cu privire la limbajul teatral, cu privire la actualitatea și autenticitatea artei teatrale, la specificul național etc.

Studiul lui Vicu Mindra se remarcă atît prin viziunea sa larg integratoare a epocii, a omului și a operei, cît și prin valoarea interpretării. El contează pentru noi ca cea mai profundă și mai unitară analiză de pînă acum, asupra acestui complex fenomen de cultură care a fost Victor Ion Popa.

* Vicu Mindra. *Victor Ion Popa*. București, Editura Albatros, 1975.

Constantin Radu-Maria